

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 novembre 2005

PROJET DE LOI
portant des dispositions diverses
(art. 58, 59 et 62)

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE L'ÉCONOMIE,
DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE, DE L'ÉDUCATION,
DES INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES
ET CULTURELLES NATIONALES, DES CLASSES
MOYENNES ET DE L'AGRICULTURE
PAR MME **Véronique GHENNE**

SOMMAIRE

I. Discussion générale	3
II. Votes	5

Documents précédents :

Doc 51 **2020/ (2005/2006)** :

001 : Projet de loi.
002 à 006 : Amendements.
007 et 008 : Rapports.
009 et 010 : Amendements.
011 à 013 : Rapports.

Voir aussi:

016 : Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 november 2005

WETSONTWERP
houdende diverse bepalingen
(art. 58, 59 en 62)

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET WETENSCHAPSBELEID,
HET ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN CULTURELE
INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND
EN DE LANDBOUW
DOOR MEVROUW **Véronique GHENNE**

INHOUD

I. Algemene bespreking	3
II. Stemmingen	5

Voorgaande documenten :

Doc 51 **2020/ (2005/2006)** :

001 : Wetsontwerp.
002 tot 006 : Amendementen.
007 en 008 : Verslagen.
009 en 010 : Amendementen.
011 tot 013 : Verslagen.

Zie ook:

016 : Tekst aangenomen door de commissie.

**Composition de la commission à la date du dépôt du rapport /
Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag :**
Voorzitter / Président : Paul Tant

A. — Membres titulaires/Vaste leden :

VLD Guy Hove, Pierre Lano, Georges Lenssen
PS Véronique Ghene, Karine Lalieux, Sophie Péciaux
MR Anne Barzin, Philippe Collard, Richard Fournaux
sp.a-spirit Magda De Meyer, Dalila Douifi, Koen T'Sijen
CD&V Trees Pieters, Paul Tant
Vlaams Blok Ortwin Depoortere, Jaak Van den Broeck
cdH Melchior Wathelet

B. — Membres suppléants/Plaatsvervangers :

Ingrid Meeus, Bart Tommelein, Luk Van Biesen, Ludo Van Campenhout
Jacques Chabot, Valérie Déom, Camille Dieu, Eric Massin
Valérie De Bue, Robert Denis, Corinne De Permentier, Dominique Tilmans
Anne-Marie Baeke, Philippe De Coene, Annemie Roppe, Greet Van Gool
Simonne Creyf, Katrien Schryvers, Mark Verhaegen
Hagen Goyvaerts, Staf Neel, Frieda Van Themsche
Benoît Drèze, David Lavaux

C.— Membre sans voix délibérative/ Niet-stemgerechtigd lid :

ECOLO Muriel Gerkens

<p>cdH : Centre démocrate Humaniste CD&V : Christen-Democratisch en Vlaams ECOLO : Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales FN : Front National MR : Mouvement Réformateur N-VA : Nieuw - Vlaamse Alliantie PS : Parti socialiste sp.a - spirit : Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht. Vlaams Belang : Vlaams Belang VLD : Vlaamse Liberalen en Democraten</p>	<p>Abréviations dans la numérotation des publications :</p> <p>DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif QRVA : Questions et Réponses écrites CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte) CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue) CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon) PLEN : Séance plénière COM : Réunion de commission MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</p>	<p>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</p> <p>DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft) CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft) CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft) PLEN : Plenum COM : Commissievergadering MOT : Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</p>
<p>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be</p>	<p>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</p> <p>Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : publicaties@deKamer.be</p>	

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ces dispositions au cours de sa réunion du 9 novembre 2005.

I. — DISCUSSION DES ARTICLES

Art. 58

Le ministre précise que l'article 22, § 3, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs sanctionne la conduite sans assurance. Cet article dispose que si le propriétaire ou le détenteur d'un véhicule à moteur est une société, une association ou un organisme jouissant de la personnalité juridique, les peines sont applicables aux administrateurs, gérants ou associés coupables et la société, l'association ou l'organisme propriétaire est civilement responsable du paiement des condamnations pécuniaires.

Autrement dit, il s'agit d'un article qui ne tenait pas encore compte de la loi du 4 mai 1999 instaurant la responsabilité pénale des personnes morales.

Le ministre renvoie pour le reste à l'exposé des motifs.

Mme Simonne Creyf (CD&V) constate que l'article 22, § 3 et l'article 27 sont abrogés.

L'article 22, § 3 prévoyait si une société ou une association mettait en circulation un véhicule non couvert par une assurance, d'une part, les administrateurs de la société, le gérant ou les associés étaient pénalement responsables et d'autre part, et c'est important, la société pouvait être civilement responsable du paiement des condamnations pécuniaires.

L'article 27 prévoyait que si une société mettait en circulation un véhicule sans marque d'immatriculation, d'une part, les administrateurs de la société, le gérant ou les associés étaient pénalement responsables et d'autre part, ce qui est à nouveau essentiel, la société pouvait être civilement responsable du paiement des condamnations pécuniaires.

Ces articles concernent donc, d'une part, la responsabilité pénale des administrateurs, du gérant et des associés et, d'autre part, la responsabilité civile de la société, de l'association elle-même.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze bepalingen besproken tijdens haar vergadering van 9 november 2005.

I. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 58

De minister licht toe dat art. 22, § 3 van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekeringen inzake motorrijtuigen het niet verzekerd rijden sanctioneert. Als de eigenaar of de houder van een motorrijtuig een vennootschap, een vereniging of een instelling met rechtspersoonlijkheid is, wordt volgens dit artikel een straf toegepast op de schuldige bestuurders, zaakvoerders of vennoten, en is de vennootschap, de vereniging of de instelling die eigenaar is, burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldelijke veroordelingen.

Het betreft met andere woorden een artikel dat nog geen rekening hield met de wet van 4 mei 1999 waarbij de strafrechtelijke verantwoordelijkheid werd ingevoerd voor rechtspersonen.

De minister verwijst verder naar de memorie van toelichting.

Mevrouw Simonne Creyf (CD&V) stelt vast dat art. 22, § 3, en art. 27 worden geschrapt.

Artikel 22, § 3 dat voorzag dat wanneer een vennootschap, een vereniging een voertuig zonder verzekeringsdekking in het verkeer bracht, enerzijds de bestuurders van de vennootschap, de zaakvoerder of de vennoten strafrechtelijke aansprakelijk waren en anderzijds – en dit is belangrijk – de vennootschap burgerrechtelijk kon worden veroordeeld tot betaling van de geldboete.

Artikel 27 dat voorzag dat wanneer een vennootschap een voertuig in het verkeer bracht zonder inschrijvingsplaat, enerzijds de bestuurders van de vennootschap, de zaakvoerder of de vennoten strafrechtelijke aansprakelijk waren en anderzijds – en dit is opnieuw de kern van de zaak – de vennootschap burgerrechtelijk kon worden veroordeeld tot betaling van de geldboete.

De bedoelde artikelen behelzen dus enerzijds de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de bestuurders, de zaakvoerder en de vennoten en anderzijds de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de vennootschap, de vereniging zelf.

Ils seraient contraires à l'article 5 du Code pénal (et, partant, aux articles 10 et 11 de la Constitution), qui concerne la responsabilité pénale des personnes morales.

Or, l'abrogation de ces articles entraîne également la disparition de la sanction civile de la société qui met en circulation un véhicule non assuré ou dépourvu d'une marque d'immatriculation. La disposition selon laquelle la société peut être condamnée au paiement d'une amende est, elle aussi, abrogée, ce qui ne saurait être l'objectif.

En effet, une fois la modification proposée adoptée, plus aucune sanction ne sera prévue pour la société qui agit fautivement. La sanction dont sont passibles les personnes physiques qui mettent en circulation un véhicule non assuré ou dépourvu de marque d'immatriculation ne peut être appliquée, dans la mesure où, selon toute logique, il est impossible qu'une société soit punie d'une peine d'emprisonnement. Il convient en outre de souligner à cet égard que la Cour d'arbitrage n'a constaté aucune violation lorsqu'il s'agit du paiement d'une amende.

L'abrogation pure et simple des deux articles n'est donc pas correcte et a pour effet pervers que les sociétés demeurent hors d'atteinte.

L'intervenante fait par ailleurs observer que l'avant-projet ne prévoyait pas d'abroger la disposition susvisée, il se bornait à en modifier certains points. Le Conseil d'État n'a dès lors pas pu émettre d'avis sur l'abrogation proposée.

Le ministre répète que la responsabilité pénale des personnes morales a été introduite par la loi du 4 mai 1999. Auparavant, les personnes morales ne pouvaient être tenues pénalement et dès lors civilement responsables. Appliquée depuis cinq ans déjà, la loi démontre qu'une réglementation cohérente a été mise au point. Interrogé sur la teneur concrète de la sanction infligée à une personne morale, le ministre précise que la conduite sans assurance est punie d'un emprisonnement, pouvant être commué en amende, ainsi que d'une déchéance du droit de conduire pour le conducteur, ce qui a des conséquences pour la société. La loi du 4 mai 1999 précise les modalités d'exécution des peines pénales infligées à des sociétés, à savoir principalement une traduction, en droit civil, d'une condamnation pénale, toutes les conséquences au civil étant supportées par la société.

De bedoelde artikelen zouden in strijd zijn met artikel 5 van het Strafwetboek (en daardoor ook met artikel 10 en 11 GW) dat betrekking heeft op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen.

Door de schrapping verdwijnt echter ook de burgerrechtelijke sanctiëring van de vennootschap die een voertuig onverzekerd of zonder kenteken in het verkeer brengt. Door de schrapping verdwijnt de bepaling dat de vennootschap kan veroordeeld worden tot betaling van een geldboete en dat kon toch niet de bedoeling zijn.

Hierdoor is er immers geen sanctie meer voorzien voor de vennootschap die foutief handelt. De sanctie voorzien voor natuurlijke personen die een voertuig onverzekerd of zonder kenteken in het verkeer brengen, kan niet worden toegepast, vermits een gevangenisstraf voor een vennootschap logischerwijze niet mogelijk is. Daarbij moet worden opgemerkt dat het Arbitragehof geen schending heeft vastgesteld wanneer het gaat om de betaling van een geldboete.

De volledige schrapping van beide artikelen is dan ook niet correct en heeft als pervers neveneffect dat vennootschappen buiten schot blijven.

Daarbij moet er nog worden opgemerkt dat in het voorontwerp er geen sprake was van de schrapping van de bedoelde bepaling. De bepaling werd in het voorontwerp enkel op een aantal punten gewijzigd. De Raad van State heeft dan ook geen advies kunnen geven over de voorgestelde schrapping.

De minister herhaalt dat door de wet van 4 mei 1999 de strafrechtelijke verantwoordelijkheid werd ingevoerd voor rechtspersonen. Voordien was het onmogelijk om rechtspersonen strafrechtelijk en bijgevolg ook burgerrechtelijk aansprakelijk te stellen. De wet die nu reeds 5 jaar wordt toegepast toont aan dat een sluitende regeling werd gevonden. Gevraagd naar de concrete inhoud van de sanctie voor de rechtspersoon, verduidelijkt de minister dat rijden zonder verzekering leidt tot een gevangenisstraf, omzetbaar in een boete evenals een ontzetting uit het recht tot sturen voor een bestuurder, met gevolgen voor de vennootschap. De wet van 4 mei 1999 bepaalt hoe strafsancities t.a.v. vennootschappen worden uitgevoerd en komt vooral neer op een burgerrechtelijke vertaling van een strafrechtelijke veroordeling, waarbij alle burgerrechtelijke gevolgen ten laste genomen worden door de vennootschap.

Mme Simonne Creyf (CD&V) retire dès lors ses amendements n°s 1 et 2 (DOC 2020/x).

Art. 59

Le ministre renvoie à l'exposé des motifs. Cet article ne donne lieu à aucune observation.

Art. 62

Mme Simonne Creyf estime que le projet de loi constitue une avancée. Il s'agit cependant d'un énième exemple de ce qu'il ne faut pas faire. Le projet de loi à l'examen corrige une imperfection, un système inapplicable instauré par le précédent projet de loi portant des dispositions diverses, déposé à la veille des vacances: celui-ci constituait en outre une adaptation de la loi sur l'électricité, qui venait à peine d'être modifiée et sur laquelle la commission s'était penchée pendant des mois. Le projet modifie à présent la modification. Il est clair que cela ne favorise absolument pas le travail législatif: les arbres finissent ainsi par cacher la forêt. Cela n'améliore évidemment pas la qualité du travail législatif.

Le ministre fait observer que, par le passé, il s'est également déjà avéré, dans d'autres domaines, qu'une «loi de réparation» constitue quelquefois un mal nécessaire. L'essentiel est quand même de résoudre le problème qui se présente.

M. Paul Tant (CD&V), président, fait observer que le § 2 n'a pas sa place dans l'article 62 du projet, parce qu'il s'agit d'une disposition autonome, alors que le § 1er vise à modifier la loi sur l'électricité. Il propose dès lors d'insérer le § 2 dans un nouvel article 62bis.

Le ministre ne voit pas d'objection à cette correction légistique.

II. — VOTES

Les articles 58, 59 et 62 ainsi que l'ensemble des dispositions soumises à la commission, y compris la correction légistique, sont ensuite adoptés à l'unanimité.

La rapporteuse,

Véronique GHENNE

Le président,

Paul TANT

Mevrouw Simonne Creyf (CD&V) trekt hierop haar amendementen nrs 1 en 2 (Stuk nr. 2020/X) terug.

Art. 59

De minister verwijst naar de memorie van toelichting. Bij dit artikel worden verder geen opmerkingen gemaakt.

Art. 62

Het wetsontwerp is een verbetering, aldus *mevrouw Simonne Creyf*. Nochtans is het weer een voorbeeld van hoe goed wetgevend werk uiteindelijk niet moet. Met dit wetsontwerp wordt een onvolkomenheid, een onwerkbaar systeem rechtgezet dat is ingevoerd door het vorige wetsontwerp houdende diverse bepalingen van net voor het reces: dit was bovendien een aanpassing van de pas gewijzigde elektriciteitswet waar de commissie zich maanden heeft mee beziggehouden. Nu komt er weer een wijziging van de wijziging. Dit komt het wetgevend werk uiteraard absoluut niet ten goede: het wordt zo bovendien erg moeilijk om door het bos de bomen te zien. De kwaliteit van de wetgeving verbetert er uiteraard niet op.

De minister merkt op dat ook eerder op andere domeinen is gebleken dat een «reparatiewet» soms een noodzakelijk kwaad is. Het belangrijkste is toch het gerezen probleem op te lossen.

De heer Paul Tant (CD&V), Voorzitter, merkt op dat § 2 niet thuishoort in het voorgestelde artikel 62, omdat het een autonome bepaling is, terwijl § 1 een wijziging van de elektriciteitswet behelst. Hij stelt dan ook voor om van § 2 een nieuw artikel 62bis te maken.

De minister heeft geen bezwaar tegen deze legistische verbetering.

II. — STEMMINGEN

De artikelen 58, 59 en 62, evenals het geheel van de aan de Commissie voorgelegde bepalingen, inclusief de legistische verbetering, worden vervolgens eenparig aangenomen.

De rapporteur,

Véronique GHENNE

De Voorzitter

Paul TANT